

10.6.2022

VN/9749/2022
VN/9749/2022-MMM-3

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

Maa- ja metsätalousministeriön kannanotto maatilatalouden kehittämisrahaston vuoden 2021 tilinpäätöksestä

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu ministeriön 31.3.2022 hyväksymään maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2021 tilinpäätökseen ja tilintarkastajan (Ryhmittymä BDO Audiator Oy/ BDO Oy) tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2021 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Vuonna 2021 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita muun muassa maa- ja porotalouden investointeja tukemalla sekä rahoittamalla maa- ja elintarvikealan tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) toiminnan uudistustyötä on jatkettu Marinin hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2021. CAP-suunnitelman yhteydessä on linjattu, että rakennetukilain mukaiset kokonaan kansallisesti Makerasta rahoitetut avustukset sekä peruskuivatustoiminnan tukeminen siirretään rahoitettavaksi osarahoitteisina CAP:n rahoituskehystä 2023 alkaen.

Vuonna 2021 maatalouden investointiavustusten rahoitus oli kahdesta rahoituslähteestä koostuva kokonaisuus, jonka pohjana oli Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 (maaseutuohjelma). Uusi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskausi 2021–2027 alkoi siirtymäkaudella 2021–2022, jonka aikana ovat käytössä uuden rahoituskauden määrärahat, mutta jolloin sovelletaan nykymuotoisia tukijärjestelmiä. Kansallisesti Makerasta rahoitettiin vuonna 2021 vain pieni osa investointiavustuksista. Lisäksi maaseutuohjelman ulkopuolelta rahoitettiin muun muassa peruskuivatusinvestointeja ja poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita. Makeraa ei pääomitettu valtion talousarviosta vuonna 2021.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti hyvin säädösten mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 31.3.2022 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Tilinpäätöksessä esitetään maatalouden investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksien toteutuneet kappalemäärät, tiedot valtionvastuu- ja valtioneuvoston toiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Investointituen osalta esitetään Makerasta rahoitettujen tukikohteiden ja rahoituksen määrä. Makerasta rahoitettiin avustuksia esimerkiksi salaojitukseen ja tuotantovarastojen rakentamisinvestointeihin. Kaikkiaan vuonna 2021 tehtiin 2278 myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 84,9 milj. euroa. Myönteisistä avustuspäätöksistä 836 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia kohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 14,1 milj. euroa (97,9 milj. euroa vuonna 2020). Lisäksi Makerasta rahoitettiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain mukaisia tukia yhteensä 2,34 milj. euroa.

Makerasta myönnettiin vuonna 2021 maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisia valtioneuvoston takauksia lähes 6,5 milj. euron lainapääomalle. Valtion takaama lainamäärä nousi 76,7 milj. euroon vuonna 2021 (67,9 milj. euroa vuonna 2020). Vuonna 2021 maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisista takauksista ei aiheutunut tappioita (0 euroa vuonna 2020).

Vuoden 2021 aikana Makerasta ei myönnetty maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) mukaisia valtioneuvoston takauksia tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille. Vuoden 2021 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli yhteensä 36,8 milj. euroa (laki 922/2016 takauksia 10,9 milj. euroa ja laki 232/2019 takauksia 25,9 milj. euroa). Vuoden 2020 lopussa lainamäärä oli 37,5 milj. euroa. Vuonna 2021 maksuvalmiuslainoille myönnettyistä takauksista aiheutui 2,5 milj. euroa tappioita (1,7 milj. euroa vuonna 2020). Takaustappiot ovat kasvaneet, vaikka lainamäärä on pienentynyt hieman tilikauden 2021 aikana.

Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeiden haussa vuodelle 2021 myönnettiin rahoitusta 18 uuteen maa- ja elintarviketalouden kehittämistä koskevaan uuteen tutkimushankkeeseen yhteensä noin 3,7 milj. euroa. Yhteensä vuonna 2021 tutkimus- ja kehittämishankkeisiin käytettiin rahoitusta 5,73 milj. euroa.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Vuonna 2021 tehtäviä hoidettiin Ruokavirastossa, Valtiokonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Ruokaviraston henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Ministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Ruokavirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastuskertomuksen ja tilintarkastusmuistion mukaan tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan rahaston toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Rahaston hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Tilintarkastajan aiemmin antamat suositukset tilusjärjestelyiden kirjausmenettelyjen ja seurantatapojen kehittämiseksi on riittävällä tavalla huomioitu. Ministeriö pitää hallitusohjelman linjauksen mukaisena, että vuoden 2021 tilinpäätöstä on uudistettu lukijaystävällisemmäksi ja selkeämmäksi.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston tulee jatkossa arvioida omaa toimintaansa suhteessa rahaston toimintaan tehtäviin linjauksiin yhteistyössä ministeriön kanssa.

Ministeriö toteaa, että tilintarkastajan toistaman suosituksen mukaisesti rahaston tulee edelleen kiinnittää huomiota täsmäytysmenettelyihin ja oikeellisuuden ja täydellisyyden varmentavien kontrollien kehittämiseen tilusjärjestelyiden osalta. Lisäksi ministeriö toteaa, että tilintarkastajan suosituksen mukaisesti rahaston tulee kuvata rahaston reaali- ja kirjanpidon prosessit ja määrittellä niihin liittyvät vastuut kirjallisesti. Ajantasaiset prosessikuvaukset helpottavat muun muassa toiminnan jatkuvuuden turvaamista henkilövaihdostilanteissa.

Takaustappioiden kasvun vuoksi Makeran johtokunnan tulee seurata valtiontakauksista rahaston vastattavaksi jäävien menojen kehitystä.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Suomen CAP-suunnitelmaan 2023-2027 sisältyvät toimenpiteet otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin Makeran rooli maatalouden investointien rahoittajana pienenee. Makerasta tulee kuitenkin rahoitettavaksi huoltovarmuuspaketin yhteydessä energiainvestointeihin osoitetut varat. Tulevaisuudessa rahaston merkitys takaustoiminnassa vahvistuu. Muutos selkeyttää Makeran toimintaa talousarvion ulkopuolisena rahastona. Rahaston toiminnan kehittämistä ja selkeyttämistä on tarkoitus jatkaa.

Makeran tehtävät jakaantuvat säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken. Rahaston hallinnon hajanaisuudesta johtuen ministeriö tulee kiinnittämään erityistä huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sekä tietojen täydellisyyden ja oikeellisuuden varmentamiseen liittyvien kontrollien tarpeeseen yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM osastot ja toimialat
MMM/HAKE/ohjaus- ja talousyksikkö
MMM/RO/yksiköt

VN/9749/2022-MMM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: